

A. M. Meyer

ADOLF KRAUTMEYER

FÖDD 30/9 1865 - DÖD 12/4 1940

De yttre konturerna av ADOLF KRAUTMEYERS liv förete inga särdrag. År 1885 kom han i krigstjänst. Efter 35 års aktiv tjänst vid Dalregementet blev han år 1920 överste på reservstat, varefter han under 15 år verkade som överkontrollör i Dalarna. Men inom denna yttre ram utvecklades en personlighet över vanliga mått, kunnig i sitt yrke, föredömlig i många stycken, en rid-dare utan fruktan och tadel. Det är för mig knappast möjligt att objektivt teckna minnet av den faderlige vännen, förmannen och kam-raten; måhända kunna några spridda drag från en halvsekellång be-kantskap vara ägnade att några korta minuter samla gillebrödernas tankar kring hans ljusa minne.

Det var i slutet av förra seklet. Stadens löjtnant, med monokel i ögat, den stilige officeren med den perfekta hållningen och praktfulla kommandorösten, vikarierade som gymnastiklärare. Det var redskapsgymnastik med tropparna spridda över salen; rörelsevarvet led mot sitt slut och läraren bjöd lystring. Ett par ynglingar lyst-rade ej. Då kastade löjtnanten sin florett, som passerade mellan de båda ynglingarnas huvuden och slog i väggen bakom dem. Det blev lystring då — och efteråt. Alla beundrade det vågade kastet.

Några år senare. Julisolen bränner het på Rommeheds exercis-fält. Löjtnant Krautmeyer skall öva exercis i sluten ordning med sin pluton, bestående av gruvarbetare från Grängesberg, bondpojkar från Bergslagen och på högra flygeln en halvtropp om 6 offi-cersvolontärer. Krautmeyer var anhängare av den preussiska sko-lan, dess anda men icke dess överdrifter, och han förstod att till-lämpa drillen efter svenska förutsättningar. Det blev en ansträng-ande exercis, det blev svett och möda; slarv eller slapphet tolere-

(197)

rades ej. Det lyckades plutonchefen, tack vare överlägsen befälsföring och personligt föredöme, att övervinna tröghetskomplexen och så småningom få fram den individuella ambition, som är nödvändig förutsättning för en förstklassig trupp.

Men Krautmeyer var ej blott exerciskarl. Även i tillämpningsövningarna var han den borne pedagogen. På skjutbanan förstod han att skapa det lugn, som fordras för säkert öga och säker hand. Under övningarna på fältet, i skog och mark, drev han utbildningen enskilt och i trupp med fältnässigheten som ledstjärna, fostrade sin trupp till självverksamhet och ledde den med talang och framåtanda, vare sig det gällde värnpliktige av yngre årgångar eller landstormens män, hos vilka håret redan börjat gråna.

Officersaspiranternas utbildning ägnade han mycken omsorg såväl i som utom tjänsten, och när han ibland samlade dem omkring sig på Rommehedsmässens övre veranda tillsammans med några av sina kamrater, då var han den charmfulle värden, som berättade om regementet och dess män i gammal och ny tid och därvid verkamt bidrog att skapa den kärlek till regementet och traditionen, som är Dalaofficerens heliga arvedel.

Krautmeyer var en lojal man, icke minst när lojaliteten krävde offer. Hösten 1913 inträffade i Dalregementets officersmäss en händelse, som i Erik Lindorms »Ny svensk historia» anges under rubriken »Trumpetstöten i Falun». Ett ur sitt sammanhang lösröcktt uttryck i ett tal av Sven Hedin, som var officersskårens gäst, uttolkades av illvilliga personer som en upprorssignal mot landets regering; episoden föranledde tidningsskriverier, statsrådsingripande »på nådigste befallning» och krigsrätt. Resultatet blev visserligen helt frikännande, men saken blev utgångspunkten för en långvarig presskampanj mot regementschefen, vars kraftfulla befälsföring icke tilltalade de vekhjärtade. Krautmeyer, då major vid regementet, ställde sig lojalt på regementschefens sida och trädde i bräsch för honom med påföljd, att även han blev föremål för en mångårig pressföljelse för sin militära gärning, som trots tryckfrihetsåtal icke gick att hämma. Det är icke osannolikt, att Krautmeyer umgicks med tanken på att själv skipa rättvisa — det sadades, att vederbörande redaktör undvek att möta honom. Följelserna plågade Krautmeyer för officersskårens och regementets skull, men han bar sitt huvud högt i den fasta förvisningen att han handlade rätt. Utan spår för framtiden blevo dessa händelser icke.

Året efter det Krautmeyer blev överste på reservstat kom fredskrisen. Han hade väl icke haft så mycken anledning att överväga växlingarna i konjunkturer och penningvärde, och när konjunkturkurvan bröts och krisen kom, drabbades han hårt av den häftiga deflationen. Det var en bitter kalk för honom, denne man av tro och heder, säkerligen en av hans livs svåraste upplevelser, men han tog konsekvenserna av sitt förändrade läge och bar sitt öde utan varje klagan.

Under sin tid som överkontrollör färdades han en stor del av året omkring i Dalarnas bygder, ofta på idrottsligt maner med mångmila färder på cykel eller på skidor och detta in mot 70-års åldern. Han fullgjorde samvetsgrant sitt ömtåliga värv och knöt många vänskapsband överallt i bygderna, där hans nobla och chevalereska uppträdande mot alla kategorier människor icke kunde undgå att väcka högaktning och beundran.

Mellan färderna sysslade han bl. a. med revisionsuppdrag vid några bruk i Bergslagen; på lediga stunder ägnade han sig gärna åt studier och andra ideella ting. Han bröt sin malm i Sancte Örjens Gilles anda. Han var en hängiven medlem av Frimurarorden, särskilt den under hans medverkan grundade Frimurareföreningen i Ludvika, där hans ledargärning aldrig kommer att glömmas.

Adolf Krautmeyer var en fysiskt härdad man, som icke pjåskade med sig själv. Måhända gick han någon gång till överdrift och förbisåg, att även för den starka fysiken åldern tar ut sin rätt. Som följd av förfrysning måste han våren 1936 undergå amputation av ett ben, och risk förelåg även för andra benet. Han svävade länge mellan liv och död och den som den tiden hade tillfälle att iakttaga honom, såg i honom icke mindre än en hjälte; det är nog ingen tvekan, att det var hans starka livsvilja, som avgjorde utgången. Uppkommen från sjukbädden började han en ny rekrytutbildning, som han bedrev med sedvanlig viljekraft och okuvlig energi och återvann en rörlighet, som ingen kunde undgå att beundra. När han två år senare, i augusti 1938, som ordförande för Dalregementets Kamratförening presiderade vid dess stora sammankomst på Rommehed och där med kraft och precision ledde den tusenhövdade skaran i närvaro av Dalahertigen och andra honoratiöres, då såg man i honom fortfarande den spänstige officeren från den tid, då seklet var ungt.

På tröskeln till det nya skede i svensk historia, som nu genomlevs, tre dagar efter sedan krigets verklighet nått Skandinaviska halvön, gick Adolf Krautmeyer ur tiden, träffad av hjärtslag, då han skulle börja sitt arbete för dagen på Smedjebackens brukskontor. Han fick sluta utan att behöva uppleva utvecklingen av det i hans ögon paradoxala läge, då Sveriges beredskap främst syntes vändas åt håll där han ända in i det sista kände vänskap och sympati. Men aldrig skulle han kunnat svika sin trohet mot Konung och Fädernesland.

Adolf Robert Krautmeyer var son till översten och chefen för Dalregementet Herman Krautmeyer. Han blev 1885 officersvolontär vid Dalregementet, där han 1887 erhöll officersfullmakt. År 1894 befordrades han till löjtnant och tjänstgjorde från sistnämnda år som regementsadjutant och därefter som regementskvartermästare. År 1903 utnämndes han till kapten, 1913 till major, 1915 till överstelöjtnant och 1920 till överste på reservstat.

Som statens stipendiat idkade Krautmeyer militära studier i Österrike-Ungern och deltog 1905 i de stora kejsarmanövrerna i Böhmen. Under världskriget följde han även under en tid den österrikiska armén.

Sancte Örjens Gilles högtidsdag den 23 april 1940.

G. Frisell.